

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **J. M.**, zastoupen Mgr. Jaroslavem Topolem, advokátem se sídlem Na Zlatnici 301/2, Praha 4, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**, se sídlem 28. října 117, Ostrava, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 1. 2014, čj. MSK 174251/2013, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 5. 2015, čj. 20 A 7/2014 - 57,

t a k t o :

- I. Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 9. 2015, čj. 1 As 140/2015 - 30, **se ruší.**
- II. Kasační stížnost **se odmítá.**
- III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Žalobci **se vrací** zaplacený soudní poplatek za řízení o kasační stížnosti ve výši 5.000 Kč, který bude vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Magistrát města Opavy, odbor dopravy (dále jen „správní orgán I. stupně“) uložil žalobci rozhodnutím ze dne 2. 10. 2013, čj. 14578/2013/DOPR/HrP, pokutu ve výši 1.700 Kč za přestupek dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 4 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu).

[2] Žalobce byl zastoupen zmocněncem pro správní řízení Ing. M. J., jehož prostřednictvím podal proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně odvolání. Zmocněnec

zaslal odvolání žalovanému posledního dne lhůty pro jeho podání, tj. 29. 10. 2013, e-mailem bez zaručeného elektronického podpisu. Poté, dne 4. 11. 2013, podal písemné doplnění tohoto podání prostřednictvím třetí osoby na poště v Libanonu. Toto písemné podání obsahující blanketní odvolání bylo žalovanému doručeno dne 11. 12. 2013. Žalovaný posoudil takový postup při doručování odvolání jako procesní obstrukci, neboť zmocněnci žalobce nic nebránilo, aby sám písemně prostřednictvím pošty z České republiky nebo e-mailem s elektronickým podpisem, jímž disponuje, odvolání doplnil. Doprava poštovní zásilky z České republiky do Libanonu, kde bude teprve podána k poštovní přepravě adresátovi v České republice, se jeví jako neúměrně složitá a zdlouhavá, a jejím účelem je zjevně způsobit průtahy v řízení. Podle žalovaného bylo zřejmé, že zmocněnec žalobce ve správním řízení vykonával zastoupení nikoliv tak, aby byl naplněn jeho smysl a účel, ale tak, aby co nejvíce ztížil řádné vedení řízení. Takové jednání je v příkrém rozporu s předpokladem minimální součinnosti, resp. s účelem a smyslem zastoupení, které má přispívat k usnadnění projednání věci, a proto nemůže požívat právní ochrany. O účelovosti tohoto postupu a snaze dosáhnout zániku odpovědnosti za přestupek dle žalovaného svědčí rovněž fakt, že shodný postup uplatnil Ing. M. J. jako zmocněnec v dalších řízeních, jejichž předmětem bylo obvinění z přestupku.

II. Dosavadní soudní přezkum

[3] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu ke krajskému soudu, který ji posoudil jako důvodnou a napadené rozhodnutí rozsudkem ze dne 6. 1. 2015, čj. 20 A 7/2014 – 31, zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Podle krajského soudu bylo odvolání včasné; na tom nemůže nic změnit ani skutečnost, že bylo podáno k poštovní přepravě v Libanonu a správnímu orgánu I. stupně tak bylo doručeno až 10. 12. 2013. Krajský soud nepovažoval za nutné brát v úvahu, že zmocněnec žalobce takovýto způsob doručování uplatňuje i v jiných správních řízeních. Neztotožnil se tak se závěrem žalovaného, že by se jednalo o zneužití práva.

[4] Ke kasační stížnosti žalovaného Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 18. 3. 2015, čj. 1 As 16/2015 – 30, rozsudek krajského soudu zrušil pro jeho nezákonnost a vrátil mu věc k dalšímu řízení. Ačkoliv bylo odvolání podáno formálně správně, jednalo se o zneužití práva, které bylo možno dovodit zejména z obdobného postupu, který zástupce žalobce používal v řadě jiných přestupkových řízení. Nejvyšší správní soud upozornil na několik nelogičností v postupu Ing. M. J. jako zmocněnce různých pachatelů přestupku, jež nasvědčují tomu, že jeho jednání bylo ve skutečnosti účelové a úmyslně obstrukční. Není přitom rozhodné, že procesní postup zmocněnce v daném případě nevedl ke konkrétnímu užítku či výhodě pro žalobce, neboť díky němu nedošlo k marnému uplynutí prekluzivní lhůty pro projednání přestupku. I tak se jednalo o procesní obstrukce, jež znemožnily zákonem předvídaný plynulý postup stěžovatele v řízení. Správní orgány zde navíc nedisponovaly žádnými procesními prostředky, kterými by mohly na obstrukční jednání zmocněnce žalobce účinně reagovat. Postupu zmocněnce žalobce proto mohly čelit jediné tak, že mu nepřiznaly právní účinky a považovaly ho za zneužití práva.

[5] V rámci dalšího řízení krajský soud v souladu se závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu [viz § 104 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“)] žalobu jako nedůvodnou zamítl.

III. Kasační stížnost žalobce a vyjádření žalovaného

[6] Žalobce (stěžovatel) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, ve které navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení. Uvedl, že si je vědom toho, že ve věci již jednou rozhodoval Nejvyšší správní soud, nicméně je přesvědčen, že kasační stížnost je přípustná, pokud směřuje do nesprávnosti posouzení jiné právní otázky, nebo jiné vady rozsudku, než té, která byla Nejvyšším správním soudem posuzována. Podání kasační stížnosti je dále možné také v případě, že je namítáno porušení hmotněprávního ustanovení Listiny ze strany správního orgánu.

[7] Stěžovatel namítl nepřezkoumatelnost rozsudku spočívající v tom, že se krajský soud nevypořádal se všemi žalobními námitkami, které byly pro posouzení věci podstatné. Zejména jde o žalobní argumentaci, že záměrem podání písemnosti ze zahraničí nemohlo být zneužití práva, jehož účelem by bylo prodloužení projednání věci samé, neboť podle oficiálních webových stránek České pošty, s. p. je předpokládaná doba pro dodání zásilky z Libanonu 5 – 7 dní. Stěžovatel tak nemohl vědět ani se domnívat, že dodání zásilky bude opožděno; taková skutečnost ani nesmí být účastníku řízení k tíži. Tento argument krajský soud ve svém rozsudku nezvažoval, proto nemohl být ani předmětem úvah Nejvyššího správního soudu. Pokud by se jimi totiž zabýval, fakticky by představoval soud apelační a zároveň by byl první instancí, která by se s žalobními argumenty vypořádala, čímž by byl stěžovatel zkrácen na jednom stupni řízení ve správním soudnictví.

[8] Podle stěžovatele není možno zneužít právo v případě, kdy osoba, která je obviňována z jeho zneužití, neví (a vědět nemůže), že její postup může v důsledku nést znaky zneužití práva. V posuzované věci však znaky zneužití vykazoval toliko fakt, že zásilka byla doručena až (řádově) několik týdnů od jejího podání. Doba doručení však nebyla ovlivnitelná odesílatelem písemnosti, ale toliko držiteli poštovní licence.

[9] Stěžovatel je dále přesvědčen, že byla zasažena jeho ústavní práva. Odkázal přitom na nálezy Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 188/04 týkající se přepjatého formalismu či nálezy sp. zn. I. ÚS 654/03 nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 3. 2010, sp. zn. 32 Cdo 1019/2009. Rozhodnutí žalovaného, stejně jako rozsudek krajského soudu, je překvapivé, vylučující se se zásadou legitimního očekávání stěžovatele. Stěžovatel byl zkrácen na právu dle čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny a dále na právu na dvojinstančnost řízení v trestním obvinění ve smyslu čl. 2 protokolu č. 7 Úmluvy.

[10] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil, pouze zcela odkázal na odůvodnění svého napadeného rozhodnutí a vyjádření učiněná v soudním řízení.

IV. Usnesení o zastavení řízení a jeho zrušení

[11] Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 27. 8. 2015 stěžovatele opakovaně vyzval, aby ve lhůtě tří dnů od doručení tohoto usnesení zaplatil soudní poplatek za kasační stížnost ve výši 5.000 Kč. Jelikož stěžovatel v této lhůtě soudní poplatek neuhradil, vydal Nejvyšší správní soud dne 10. 9. 2015 usnesení čj. 1 As 140/2015 – 30, kterým řízení o kasační stížnosti podle § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve spojení s § 47 písm. c) s. ř. s., zastavil.

[12] Následně dne 11. 9. 2015 stěžovatel soudní poplatek zaplatil převodem na bankovní účet Nejvyššího správního soudu.

[13] Podle § 9 odst. 7 věty první zákona o soudních poplatcích usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku zruší soud, který usnesení vydal, je-li poplatek zaplacen ve věcech správního soudnictví dříve, než usnesení nabylo právní moci.

[14] Usnesení Nejvyššího správního soudu, jímž bylo v dané věci zastaveno řízení pro nezaplacení soudního poplatku, doposud nenabylo právní moci, soudní poplatek byl tedy zaplacen před nabytím právní moci tohoto usnesení. Soud proto v souladu s § 9 odst. 7 věty první zákona o soudních poplatcích své usnesení ze dne 10. 9. 2015, čj. 1 As 140/2015 – 30, zrušil a pokračoval v řízení o kasační stížnosti.

V. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[15] Nejvyšší správní soud předně zdůrazňuje, že kasační stížnost směřuje proti rozsudku krajského soudu, jenž byl vydán poté, co Nejvyšší správní soud vyhověl předchozí kasační stížnosti žalovaného. Dle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. je nepřípustná kasační stížnost proti rozhodnutí, „*jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu*“.

[16] Právním názorem, který Nejvyšší správní soud vyslovil ve zrušovacím rozsudku, je krajský soud v dalším řízení vázán (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). Jestliže tedy Nejvyšší správní soud zavázal krajský soud právním názorem ve vztahu k určité otázce, pak se touto již jednou vyřešenou otázkou lze v řízení o opakované kasační stížnosti zabývat pouze z toho pohledu, zda se krajský soud řídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu. I Nejvyšší správní soud je v řízení o opakované kasační stížnosti vázán právním názorem vyjádřeným ve svém předchozím zrušovacím rozsudku (vyjma výjimek zmiňovaných v usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 8. 7. 2008, čj. 9 Afs 59/2007 - 56, publ. pod č. 1723/2008 Sb. NSS, které ovšem stěžovatel nenamítá). Tato striktní závaznost vyplývá především z textu zmiňovaného § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s., který vůbec nedává Nejvyššímu správnímu soudu možnost dostat se opětovně k meritu jím řešené právní otázky. Přípustnost opětovné kasační stížnosti je tak omezena pouze na důvody, které Nejvyšší správní soud dosud nevyřešil (viz usnesení NSS ze dne 8. 7. 2008, čj. 9 Afs 59/2007 – 56, publ. pod č. 1723/2008 Sb. NSS.).

[17] Stěžovatel však ve své kasační stížnosti nenamítal, že by se krajský soud vysloveným závazným právním názorem neřídil, nýbrž s tímto názorem dále polemizoval. Svou kasační argumentaci založil jednak na nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku z důvodu, že se krajský soud nezabýval jeho kasační námitkou týkající se doručovací doby zásilek z Libanonu, a dále že pomalejší doručení odvolání, než mohl stěžovatel očekávat, nelze považovat za zneužití práva. Stěžovatel byl také přesvědčen, že bylo zasaženo jeho ústavní právo na spravedlivý soudní proces a byla porušena zásada dvojinstančnosti řízení.

[18] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že tyto námitky směřují pouze proti právnímu názoru předchozího rozsudku tohoto soudu čj. 1 As 16/2015 – 30, neboť uvedené námitky již byly v tomto rozsudku vyřešeny. Námitku týkající se nemožnosti ovlivnit délku doručovací doby z Libanonu stěžovatel uvedl již ve svém vyjádření ke kasační stížnosti žalovaného a Nejvyšší správní soud ji zohlednil ve zrušujícím rozsudku. Konstatoval, že zneužití práva vyplynulo z širšího kontextu jednání zmocněnce žalobce a specifik jeho postupu, které jednoznačně svědčí o tom, že odeslání doplnění odvolání z pošty v Libanonu bylo cílenou procesní obstrukcí (důvody tohoto závěru byly podrobně popsány ve zrušujícím rozsudku NSS). Soud tak neuvěřil stěžovatelovu tvrzení, že šlo o mimořádnou situaci, kdy jeho zmocněnec náhodou odesílal písemnosti ze zahraničí s očekáváním, že pošta bude z Libanonu doručena do České republiky přibližně za 7 dní. Není pochybením krajského soudu, pokud se s touto námitkou explicitně v napadeném rozsudku nevypořádal, neboť její nedůvodnost jednoznačně vyplývá ze závazného právního názoru Nejvyššího správního soudu, na kterou plně odkázal. Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku také konstatoval, že nebyla jakkoliv porušena procesní práva stěžovatele.

[19] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že stěžovatel nenamítá, že by krajský soud nerespektoval závazný právní názor Nejvyššího správního soudu vyslovený ve zrušovacím rozsudku, jádrem jeho kasační argumentace je naopak polemika s tímto názorem. Jeho kasační stížnost je proto dle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. nepřipustná, a Nejvyšší správní soud ji tedy odmítl na základě § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 120 s. ř. s.

[20] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

[21] Podle § 10 odst. 3 zákona o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, byli návrh na zahájení řízení před prvním jednáním odmítnut, soud vrátí z účtu soudu zaplacený poplatek. Nejvyšší správní soud proto rozhodl o vrácení zaplaceného soudního poplatku za kasační stížnost ve výši 5.000 Kč k rukám zástupce stěžovatele, a to do 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. září 2015

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu